

I. Kokas:

I. Kokas:

kokatris - bazilišok
kokeršpaniel - pozri pes; animalieri

P. Casteels III.: Slepacia rodina odráža kokeršpaniela (1728)

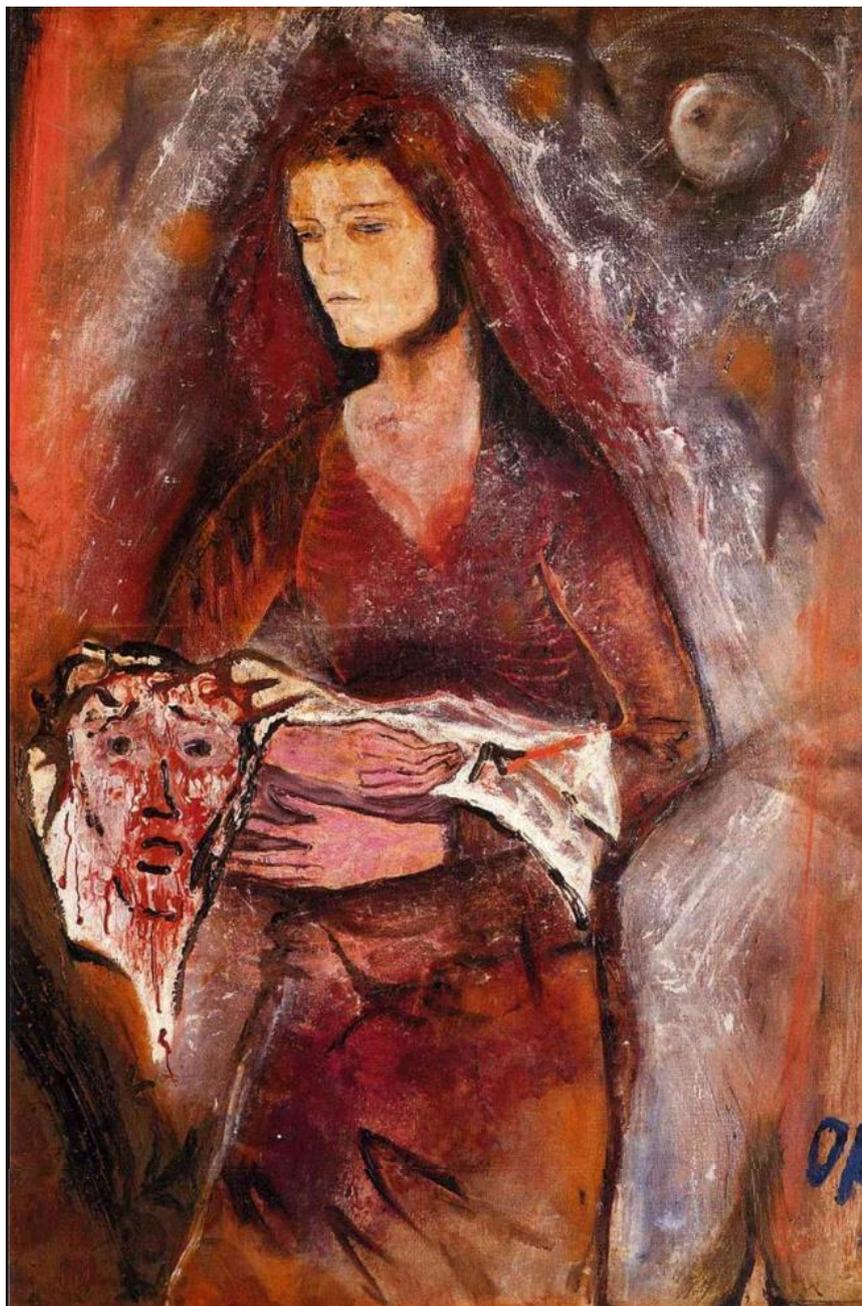
kokkinos - grécke označenie vošiek, z ktorých sa vyrábal *karmin*; ten dal vznik ďalšiemu názvu *košenila/košenilová červeň*

kokko - kačina

Kokoschka Oskar - (†1980); rakúsky maliar, grafik, ilustrátor, spisovateľ a dramatik; jeho tvorbu ovplyvnila *viedenská secesia*, nemecký *expresionizmus a fauvizmus* a tvorba *V. van Gogha*; jedným z jeho učiteľov bol *G. Klimt*; Kokoschka sa venoval predovšetkým *portrétom*; počas *nacizmu* jeho diela označované za „*úpadkové umenie*“ (pozri „*entartete Kunst*“); pozri *krieda čierna; krucifix; Albertina, Cabaret Voltaire*

http://it.wikipedia.org/wiki/Oskar_Kokoschka

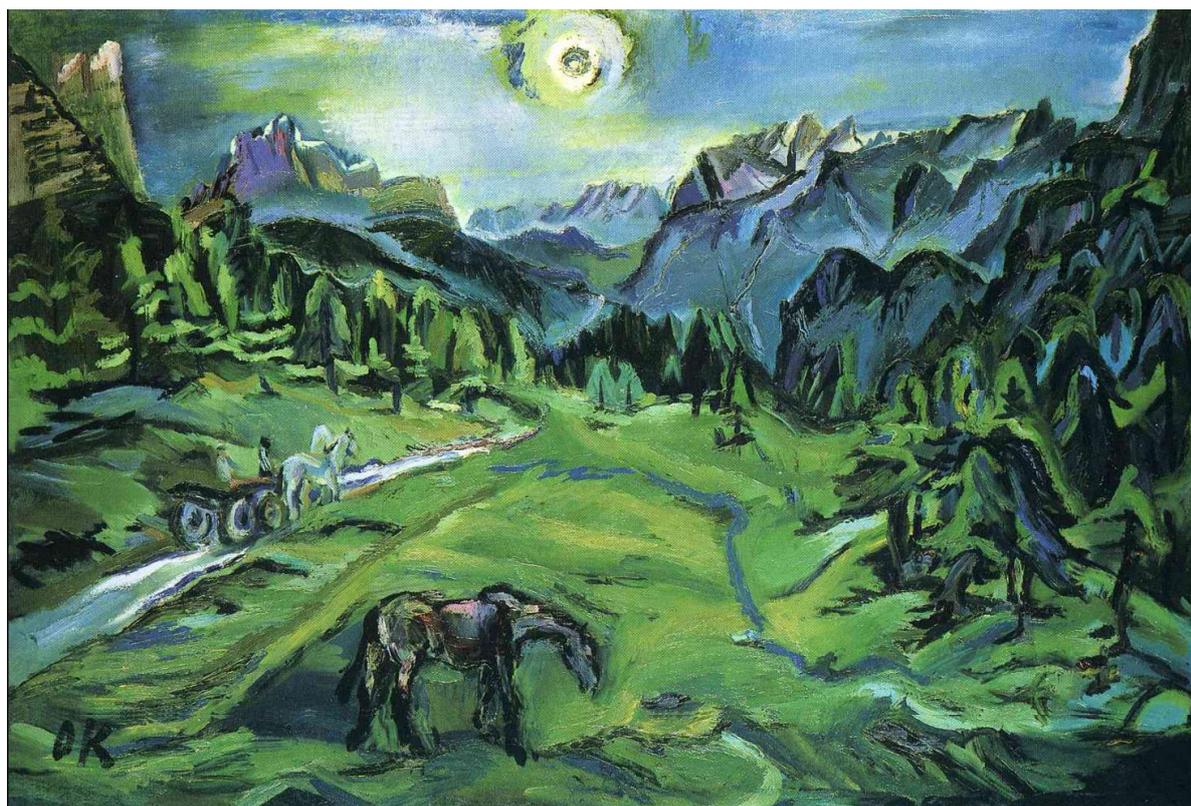
https://www.google.sk/search?q=Oskar+Kokoschka&espv=2&biw=1853&bih=995&tbm=isch&tb_o=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwiF7P-rPJAhWCtBQKHWjLA7MOiR4IkQE

O. Kokoschka: Veronikino rúško (1909)

O. Kokoschka: Štokholmský prístav (nedatované)

O. Kokoschka: Dolomity Tre Croci (1913)

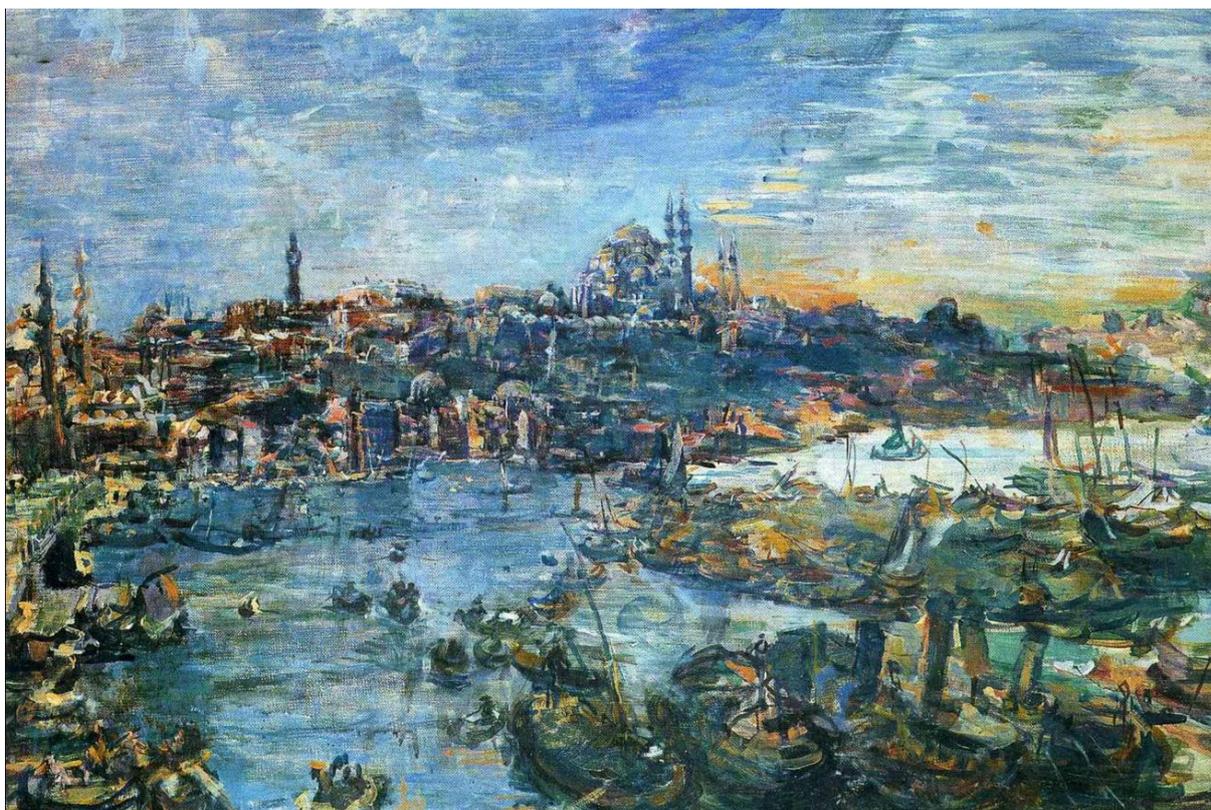
O. Kokoschka: Benátky – Dogana (1948)

O. Kokoschka: Anschluß - Alice v ríši divov (1942)

O. Kokoschka: Pohľad na Prahu (1934)

Konštantínopol (1929)

O. Kokoschka: Moslim z Tamacine (1928)

O. Kokoschka: Lyon (1927)

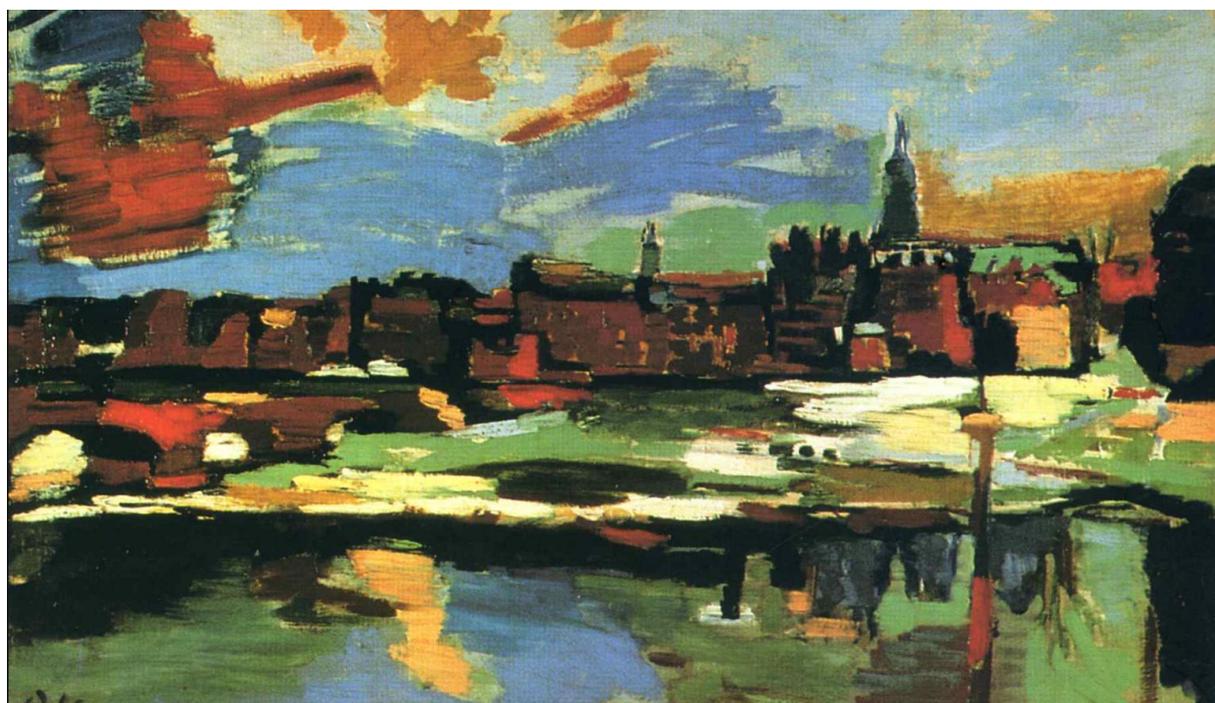
O. Kokoschka: Amsterdam (1925)

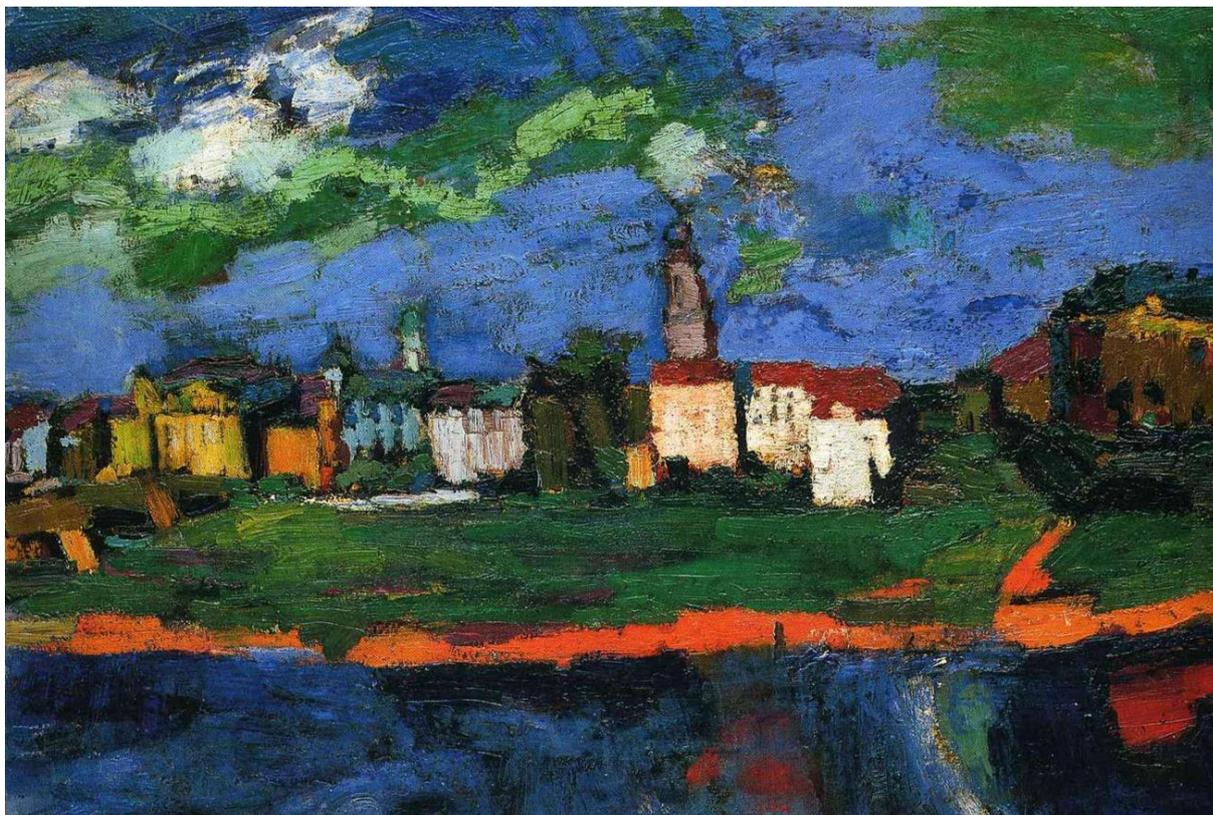
O. Kokoschka: Benátky - lode pri Dogana (1924)

O. Kokoschka: Augustov most, Drážďany (1923)

O. Kokoschka: Labe pri Drážďanoch (1922)

O. Kokoschka: Labe pri Drážďanoch (1921)

O. Kokoschka: Dresden Neustadt (1919)

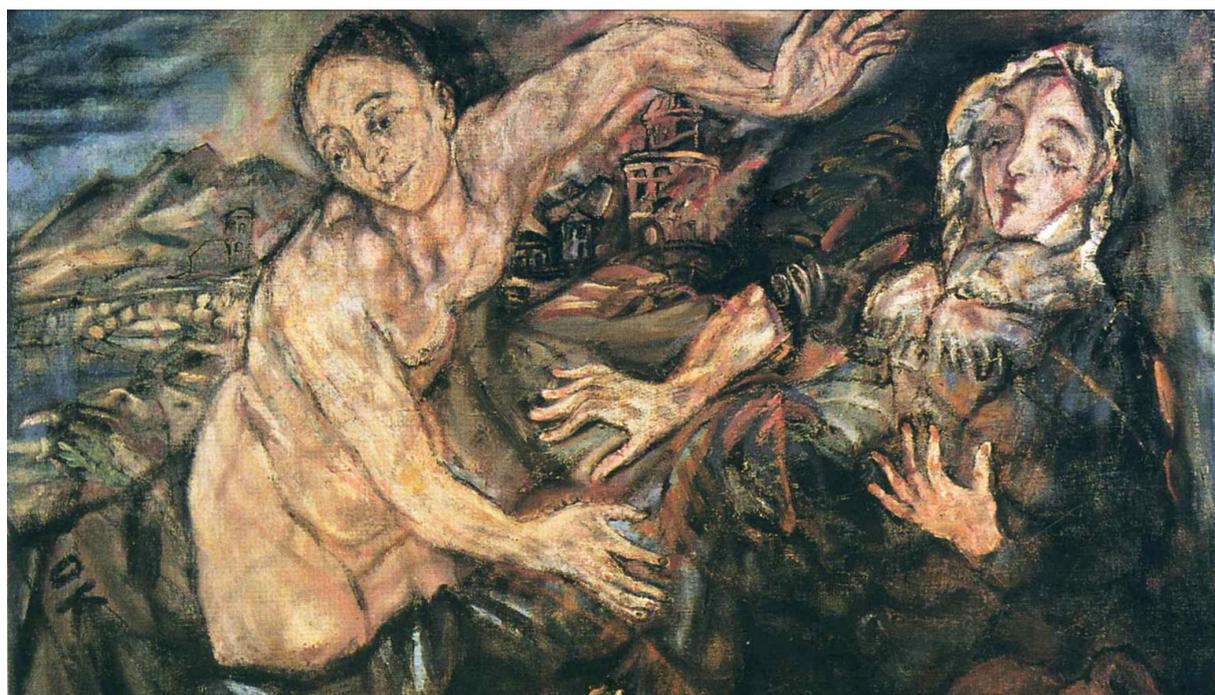
O. Kokoschka: Orfeus a Eurydyka (1917)

O. Kokoschka: Nevesta vetru (1914)

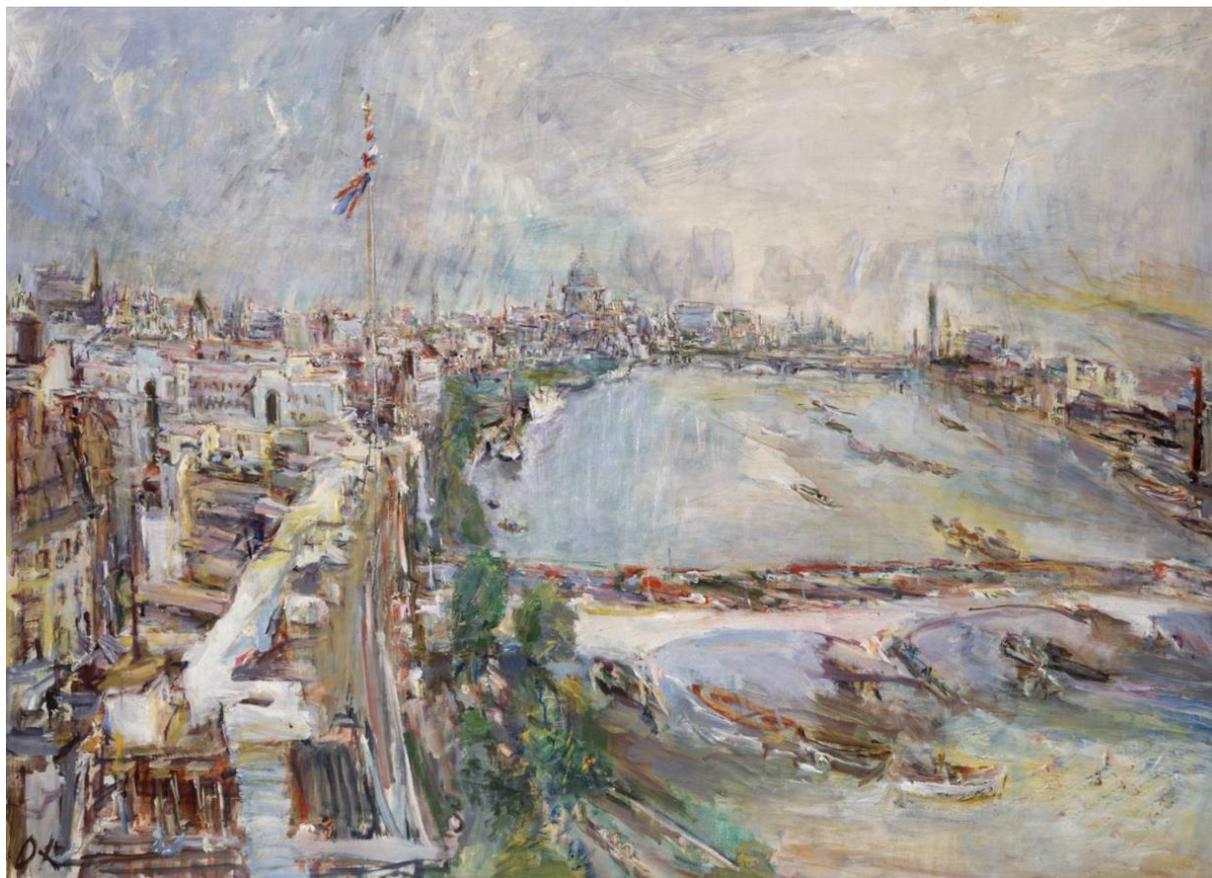
O. Kokoschka: Ukrižovanie (1912)

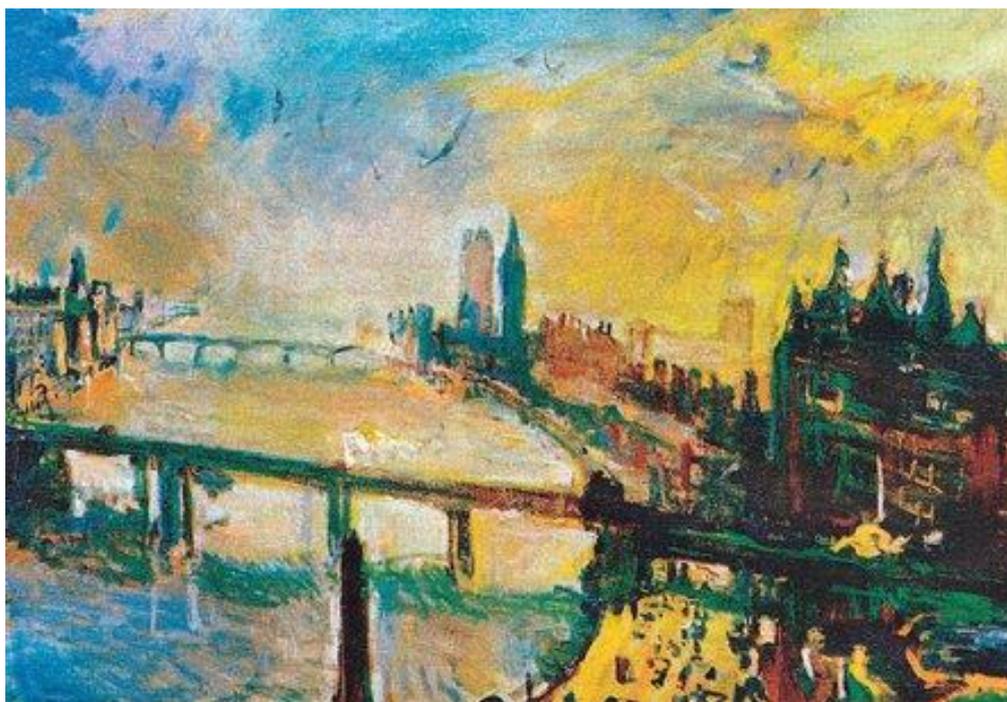
O. Kokoschka: Zvestovanie (1911)

O. Kokoschka: Karlov most (1934)

O. Kokoschka: Pohľad na Temžu (1959)

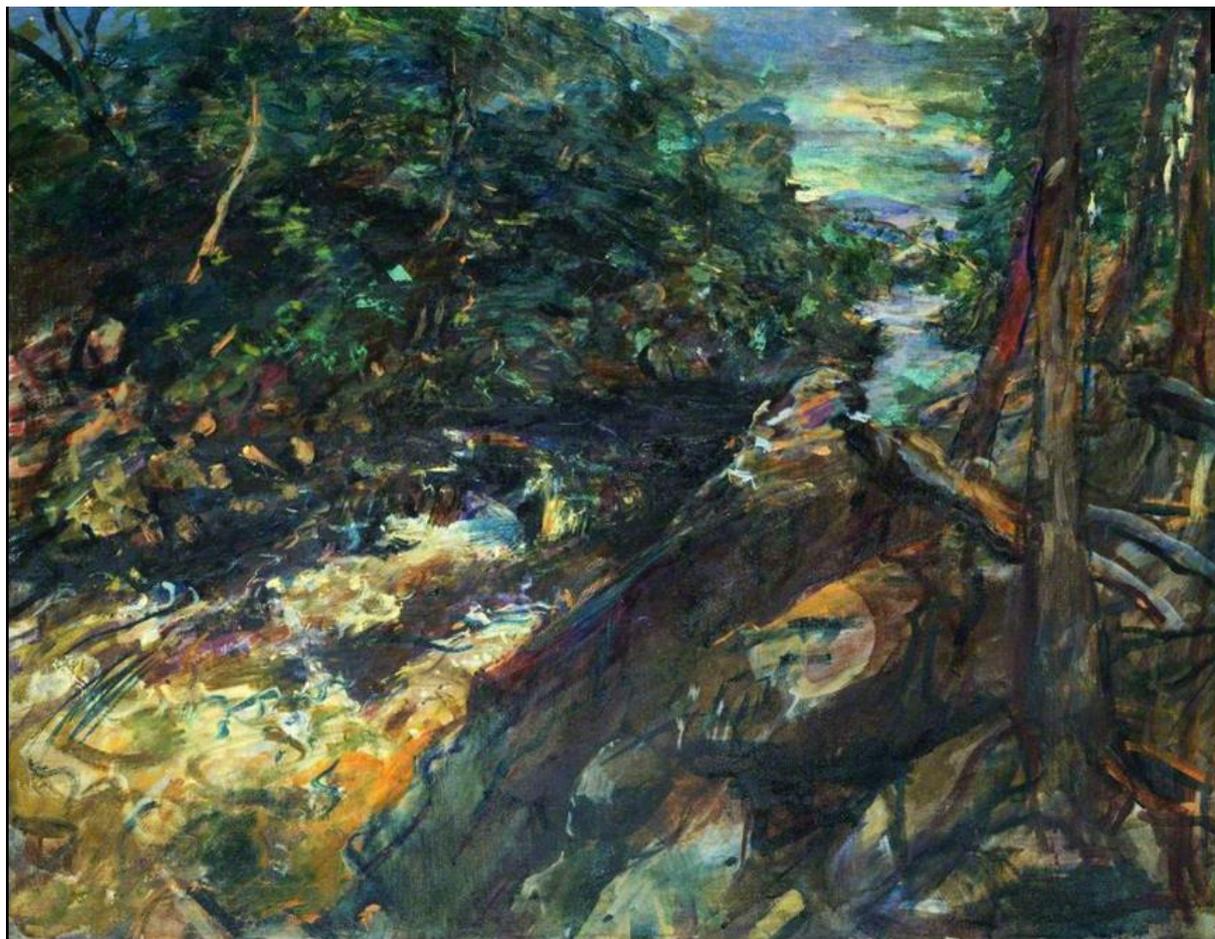
O. Kokoschka: Pohľad na Temžu

O. Kokoschka: Londýn, Waterloo Bridge (1926)

O. Kokoschka: Polperro II (1939)

O. Kokoschka: Krajina v Škótsku (1929)

O. Kokoschka: Lorelai (1941)

O. Kokoschka: Červené vajcia (1940-1941)

O. Kokoschka: Praha, Nostalgia (1939)

O. Kokoschka: Apokalypsa (stredný panel triptychu, 1950)

O. Kokoschka: Hádes a Persefone (1950)

kokosová palma/kokosovník - palma kokosová

kokošník (pokrývka hlavy) - rus. кокошник; tradičná pokrývka hlavy vydatých ruských žien, ktorá sa nosila ako doplnok *sarafánu*; môže mať špicatý alebo oblý tvar, niekedy tvar valca s plochým dnom so závojom; čelo sa niekedy zdobilo perlami; bežný konošník mal rovnaký vzor ako sarafán; kokošník sa priväzuje sa k vrcholu hlavy dlhými širokými stuhami; vlasy sa pod nim zvyčajne zapletajú robiť vrkoča; počas oživenia ruskej národnej kultúry na začiatku 19.st. sa stal kokošník oficiálnou časťou odevov členiek cárskej rodiny; sedliacke dievčatá si ženy ho pri zvláštnych príležitostiach nosili až do Októbrovej revolúcie; slovo kokošník sa prvý krát objavilo v dokumentoch zo 16.st. a pochádza zo staroslovanského kokoš – sliepka alebo mladý kohútik; najstaršie verzie sa vyskytovali oveľa skôr; boli objavené na novgorodskom pohrebisku z 10.-12.st.; pozri *klobúky a východní Slovania*

čelenka v tvare valcového uzáveru s plochým dnom s vreckovkou

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Koko%C5%A1n%C3%ADk>

[https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D1%88%D0%BD%D0%B8%D0%BA_\(%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D0%B9%D1%83%D0%B1%D0%BE%D1%80\)](https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D1%88%D0%BD%D0%B8%D0%BA_(%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D0%B9%D1%83%D0%B1%D0%BE%D1%80))

I. Argunov: Portrét neznámeho dievčaťa v ruskom odeve (1784)

M. Nesterov: Dievča v kokošníku (1885)

K. Makovskij: Bojarka s kokošnikom zakrytým závojom (19.st.)

K. Makovskij: Ruská krásavica v kokošniku (1880)

K. Makovskij: Alexandra (1890)

K. B. Wenig: Ruské dievča (kokošnik, 1889)

A. Venecianov: Portrét umelcovej manželky Marfy Afanasjevny Venecianovej (1828)

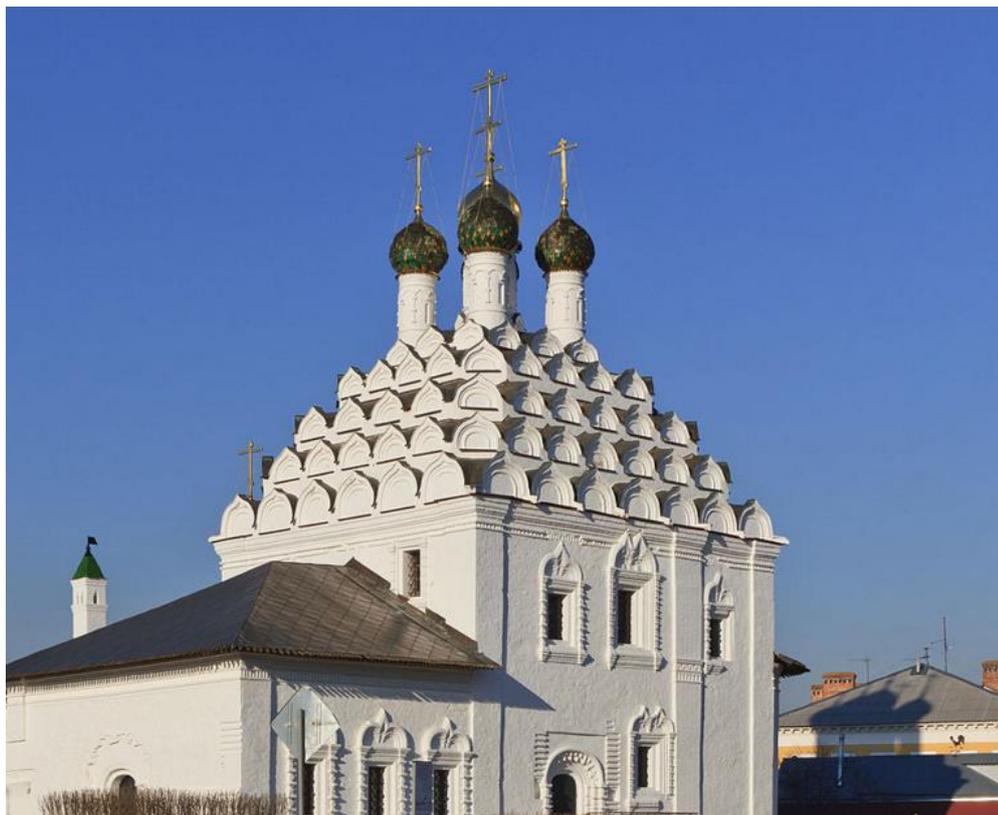

K. Makovskij: Svadba v bojarskej rodine 17.storočia (1883)

L. O. Pasternak: Domov k rodičom (1891)

kokošnik (v architektúre) - v prenesenom zmysle na základe tvarovej podobnosti s *čelenkou* kokošnik; dekoratívna *zakomara* na stenách, *klenbách* a okolo *tamburov* ruských kostolných stavieb; tvorí vrcholový útvar s navrstvením bohato profilovaných nad sebou radených a dozadu ustupujúcich *štítov* okolo strednej veže; niekedy majú štíty špicatým vrchol a ponášajú sa na kýlový *oblúk*; na rozdiel od *zakomary* je kokošnik čisto ozdobným prvkom a nenesie ťarchu stavby; objavuje sa na pravoslávnych kostoloch od 16.st.; pozri *ruská architektúra*, *chrám ruský*

Kostol svätého Mikuláša v Posade Kolomna (Moskovská oblasť)

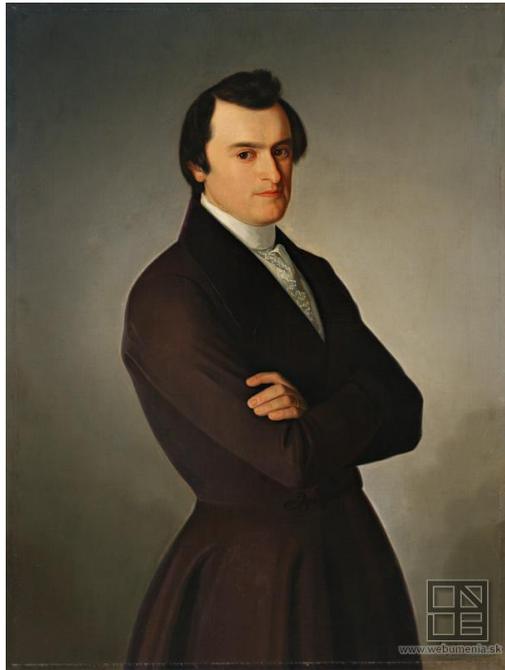
koktejlová dĺžka - dĺžka dámskej *sukne* asi 25 cm nad zemou; Christian Dior, modely zo 40.rokov 20.st.; pozri *móda*

Kokytos - v *gréckej mytológii* jedna zo štyroch riek *podsvetia*, pri ktorej duše mŕtvych oplakávali svoju pozemskú *existenciu*; pozri *Acherón, Léthé, Styx*

<http://sr.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BA%D0%B8%D1%82%D1%83%D1%81>

kolárik - tuhý, spredu celistvý biely *golier* (s čiernou alebo fialovou náprsenkou), ktorý nosia *katolícki* kňazi; pozri *tabuľky/biffy; ornát; Ján Sarkander*

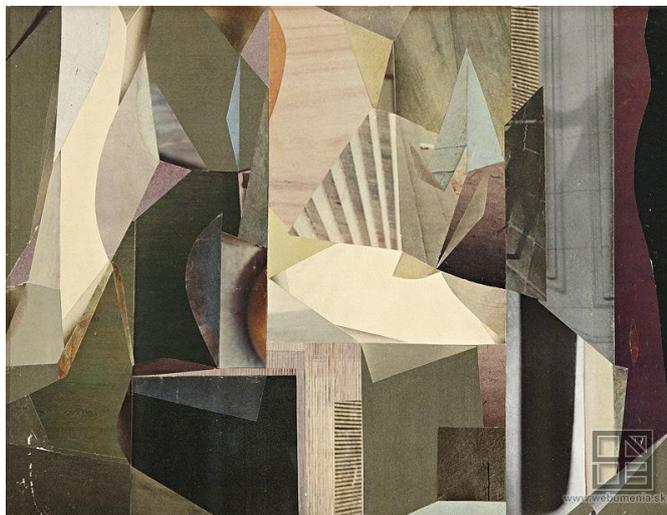
<http://hu.wikipedia.org/wiki/Reverenda>

J. B. Klemens: Podobizeň M. M. Hodžu

koláž - z franc. coller – „lepit“; v maliarstve a grafike technika komponujúca dielo z papierových výstrižkov a iných materiálov nalepovaním na podložku; výber výstrižkov môže byť náhodný alebo zámerný na základe asociácie; podnetom na vznik koláže boli *Picassove* a *Braqueove* prevratné *papiers collés* (1912), vlepované do obrazov, neskoršie využívajúce reliéfnosť; postup zovšeobecnel, *futurizmus* koláž obohatil písmom a *typografickými* hodnotami a ťažil najmä z jej *simultánnosti*; *dadaizmus* využíval v technike možnosť vyhrotenej irónie a sarkazmu; kolážou sa inšpiroval *konštruktivizmus*, ktorý od plošnej formy koláže prešiel na priestorové *montáže* (*kontrareliéfy*) a s použitím *fotografie* na *fotomontáž*; koláž rozvíjaná *surrealizmom* (využíval princíp náhody, asociácie), *novou figuráciou/novým realizmom*, *pop-artom*; princípom podobná technikám *dekoláže*, *asambláže*, *montáže*, *enviromentu* a tvorbe označovanej aj ako *trompe l'oeil*, *objet trouvé*; spolu s *ready-made* a *obrazmi Merz* koláž zaraďovaná pod pojem *materiálový obraz*; kolážou inšpirovaná *combine painting/kombinovaná maľba* z 50.-60.rokov; pozri *art-protis*, *fotokoláž*, *papierorez*, *strukturálne maliarstvo*, *xeroxová grafika*, *citát*

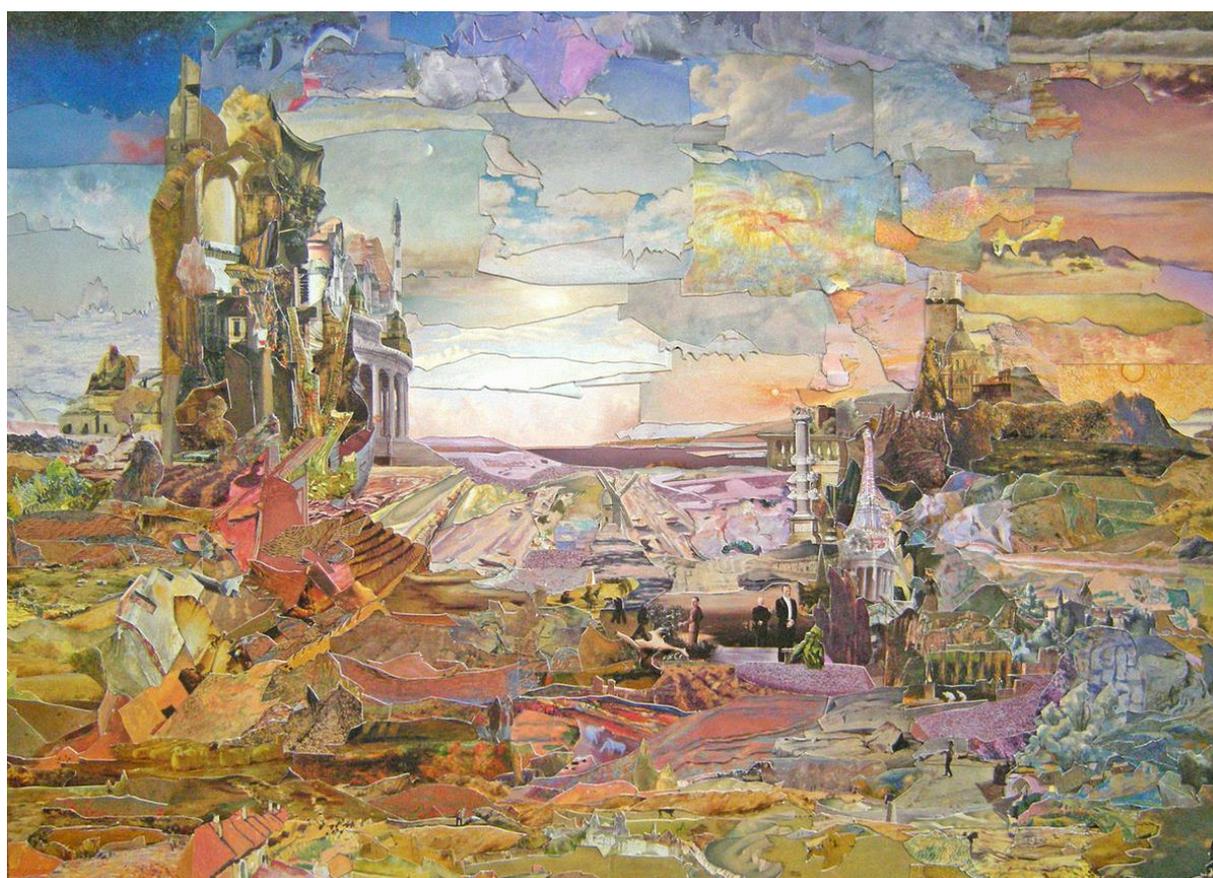
<http://it.wikipedia.org/wiki/Collage>

E. Šimerová-Martinčeková: Koláž - Interiér

E. Šimerová-Martinčeková: Koláž - Vták v lese

Hendrikje Kühne a Beate Klein: Maľba podľa Claude Lorraina (koláž z pohľadníc)

Kolbergrova bible - pozri *biblia*, *dielo literárne*

https://de.wikipedia.org/wiki/Anton_Koberger

<http://www.wlb-stuttgart.de/sammlungen/bibeln/bestand/besondere-stuecke/koelner-und-koberger-bibel/>

<https://www.google.sk/search?q=koberger+bibel&espv=2&biw=1849&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&sqj=2&ved=0ahUKEwiUhKumrtLKAhVCNxQKHxWsAdsQsAQIMA&dpr=1>

Stvorenie Evy (Kolbergerova biblia, 1478)

Kolčák Ignác - (*1931); maliar, spoluzakladateľ Oravskej galérie

<http://www.webumenia.sk/autor/5059>

I. Kolčák: Zázrivá – Ráztoky

Kolčáková Běla - (*1937); česko-slovenská akademická maliarka, textilná výtvarníčka a ilustrátorka; manželka *Ignáca Kolčáka*; narodená v Prahe; vyštudovala na Akadémii výtvarných umení v Prahe u prof. Vlastimila Radu; neskôr sa s manželom, akademickým maliarom *Ignáčom Kolčákom*, presťahovala do Dolného Kubína a od roku 1978 žije a tvorí v Bratislave; venuje sa maľbe, ilustrácii, koláži a textilným obrazom *artprotis*; maľuje najmä krajinárske a figurálne motívy plné fantázie, taktiež ilustrovala detskú literatúru; je členkou Zväzu slovenských výtvarných umelcov, Slovenskej výtvarnej únie a Umeleckej besedy slovenskej; pozri *slovenskí maliari*

<http://www.webumenia.sk/autor/5060>

http://www.webumenia.sk/dielo/SVK:OGD.K_838

http://www.webumenia.sk/dielo/SVK:OGD.K_548

http://galeriadielo.sk/kolcakova-bela_42 (životopis)

http://www.webumenia.sk/dielo/SVK:OGD.O_321

<http://www.kolcakova.sk/artprotisy>

<https://www.google.sk/search?q=B%C4%9Bla+Kol%C4%8D%C3%A1kov%C3%A1&espv=2&bjw=1853&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwiGtPCRz8fJAhVFwBQKHdNDFcQsAQIKw&dpr=1>

B. Kolčáková: Zaťaženie (acronex, 1968)

B. Kolčáková: Zimná krajina (1965)

B. Kolčáková: Veľmi tichý rozhovor (1982)

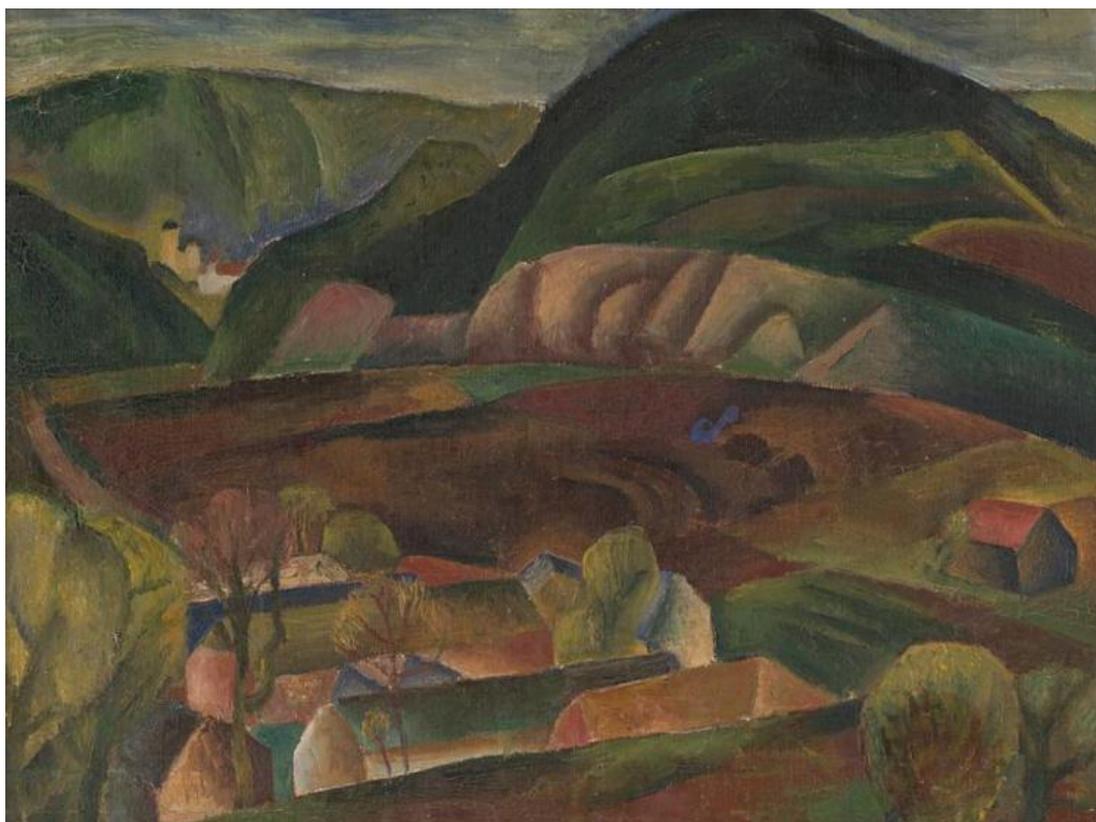
B. Kolčáková: Jasenová - rodisko M. Kukučina (1961)

B. Kolčáková: Oravské metamorfózy IV. - Zima (1976)

B. Kolčáková: Oravské metamorfózy II. - Leto (1976)

B. Kolčáková: Široká II. (1960-1965)

B. Kolčáková: Náhrobok (1968)

Kolčan Róbert - pozri *luminografia*

R. Kolčan: Svetlom do tmy. Lov na červeného jeleňa
R. Kolčan: Svetlom do tmy. Babkin dom

R. Kolčan: Svetlom do tmy. Svätovánska noc
R. Kolčan: Svetlom do tmy. Červené smreký

kolčí štít - štít turnajový

koldom - Slovník cudzích slov: po roku 1945 v socialistických krajinách viacpodlažný obytný dom, *pavlačového* alebo *chodbového* typu, so spoločným občianskym vybavením (jasle, predajňa, garáže apod.); pozri *architektúra, dom*

koleda - z lat. pl. kalendae < z gréc. choraulein – typ tanca

- 1.vianočná, zriedkavo veľkonočná *pieseň*; zvyčajne ľudová pieseň; pozri *kalendy*
- 2.spievanie týchto piesní po domoch
- 3.odmena za spievanie týchto piesní deťmi a mládežou alebo to patrilo do osobitných povinností obecného sluhu, ktorý vianočnú koledu vytruboval na trúbke; deti dostávali za koledy drobné pohostenie a darček

www: koleda označuje nielen piesne, ale aj vinše a želania *hojnosti*; koledou sa nazýva aj obchôdzka po domoch, pri ktorej sa spievali piesne a recitovali vinše; tí ktorí chodili na obchôdzky, mohli používať rozličné rekvizity (hviezda, *had*, prenosný *betlehem* z dreva či papiera, do rytmu štrngajúce obité pastierske palice; koleda je aj darček alebo pohostenie za pieseň alebo vinš

www: úlohou týchto *piesní* a vinšov bolo privolať do domu *šťastie, zdravie a blahobyt* (pozri *apotropaion*); slovo koleda je odvodené od rímskeho slova calendae (pozri *kalendy*) na označenie staroslovanského slnovratného obradu; cirkev sa spočiatku stavala proti tomuto *pohanskému* zvyku odmietavo a zakazovala ho pod hrozbou trestov; ale presvedčenie ľudí, že koledovanie má priaznivý vplyv na ich šťastný život a hospodárstvo, bolo silnejšie ako strach z trestu; rektor (učiteľ) vždy napísal kriedou na dvere izby prvé dve čísla letopočtu, iniciály mien *troch kráľov* (G+B+M) a na koniec druhé dve číslice; koledy boli už vtedy pripravené na prechod do roka 2000; pozri *chodenie s tromi kráľmi*

www v súvislosti s heslom *Vianoce*: slovo koleda (angl. carol) pochádza z gréckeho tanca choraulein (porovnaj *chorál*), ktorý bol sprevádzaný hrou na *flautu*; tanec sa rozšíril po celej *Európe* a bol mimoriadne obľúbený najmä vo *Francúzsku*, kde však bola hra na *flautu* nahrádzaná spevom; koledy sa spievali a v tom čase aj tancovali pri rôznych príležitostiach niekoľkokrát do roka; okolo r. 1600 sa koledy zredukovali len na spev a *Vianoce* sa stali tou najväčšou príležitosťou pre ich prezentáciu; väčšina dnes známych kolied vznikla v 18.-19.st.; azda tá najznámejšia z nich je rakúska koleda *Tichá noc* z roku 1818

Malá čl. encyklopédia: 1.ľudová pieseň, pôvodne zameraná k pohanským obradom zimného slnovratu, neskoršie ku kresťanskému mýtu o *Ježišom* narodení; základným motívom je radostná novina, zobúdzanie pastierov, *púť* troch kráľov do *Betlehema*, prosba *koledníkov* o malý darček aj želanie dobrej úrody gazdom; koledy majú archaické nápevy aj rytmy a formálne aj obsahovo sa zhodujú s piesňami iných *Slovanov* v širokom európskom meradle

2.doba od *Štedrého večera* do *Nového roku* alebo do *Troch kráľov*, zriedkavejšie *Veľkonočný pondelok*

-v súvislosti s heslom *jasličkári*: po jasličkovaní sa chodilo najmä na *Štedrý deň* (24.december), na *Štefana* (1.január) a na sviatok *Troch kráľov* (6.január; pozri *chodenie s tromi kráľmi*); na

Slovensku je tiež zvykom, že okrem jasličkárov chodia do ľudských príbytkov spievať vianočné piesne *koledy* aj *koledníci*

pozri *ľudové umenie, spev, Vianoce, Traja králi; Tichá noc; Klaňanie troch kráľov, Klaňanie pastierov; Narodenie Pána/Narodenie Krista, chodenie s tromi kráľmi, mágia agrárna*

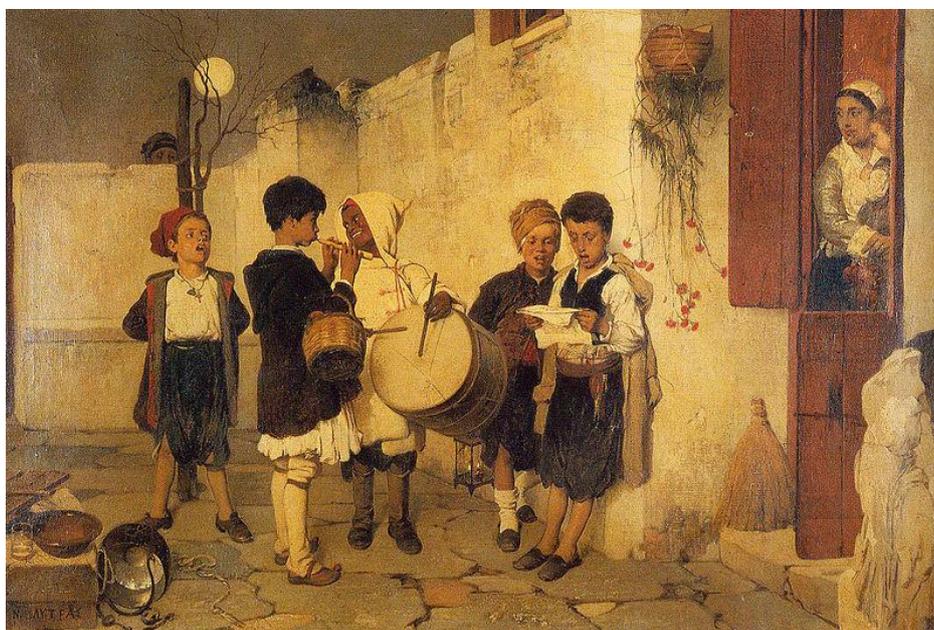

D. G. Rossetti: Vianočná koleda (19.st.)

koledníci - speváci vianočných piesní *koled*; pozri *jasličkári*

K. A. Trutovskij: Koledy na Podkarpatskej Rusi (pred 1864)

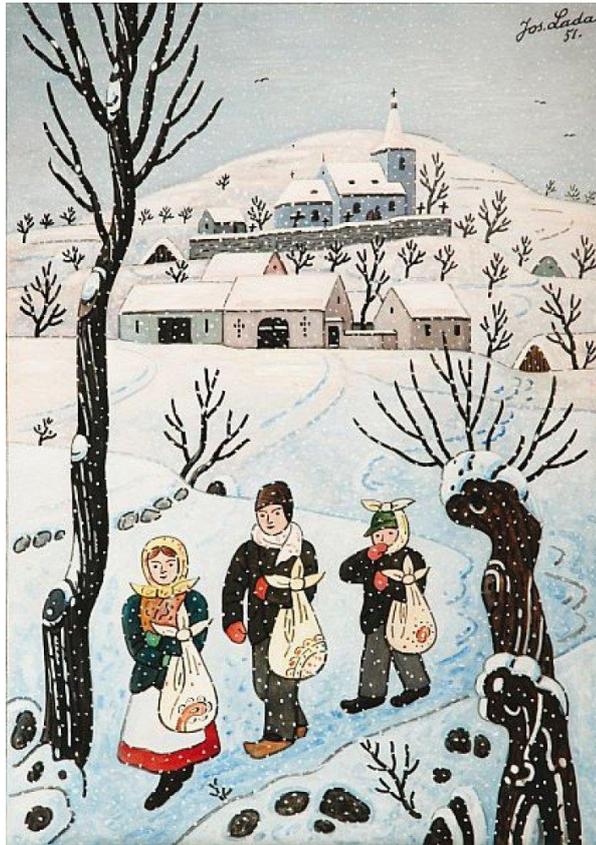
N. Lytras: Koledy (1872)

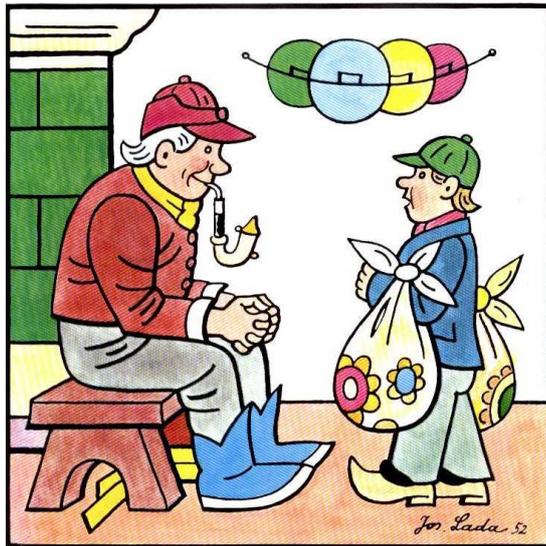
J. Lada

J. Lada

J. Lada

J. Lada: Dědečku, dědečku, koleda (ilustrácia k riekanke, 1952)

kolegiátna kapitula - kapitula kolegiátna

kolegiátny kostol - kostol kolegiátny

kolégium/kolej - mestský kláštor budovaný spravidla na mieste celého radu domov s pripojenou školou - gymnáziom a konviktom

kolej univerzitná - pozri Karolinum, Klementinum

koleso - v súvislosti s heslom *Katarína Alexandrijská*: sv. Katarína Alexandrijská je patrónkou *filozofov a kazateľov, dievčat, panien, manželiek, učiteľov, študentov, žiakov, univerzít, knižníc, nemocníc a všetkých povolání majúcich do činenia s kolesom alebo nožom*, napr. kolárov, hrnčiarov, mlynárov, šiček, knihtlačiarov, obuvníkov; pozri patrón, vpletenie do kolesa

pozri *čakra, mandala, dharm*; *Katarína z Alexandrie, Fortuna, Nemesis; Blízky východ; matematika; Ixión; kríž keltský*

koleso klévske - klévske koleso

koleso lásky - Betz v súvislosti s číslom 8: vo svojej kázni vo Váranásí *Budha* chcel ukázať cestu k vykúpeniu (*nirváne*) a zrušiť utrpenie; roztočil „koleso lásky“ a zjavil cestu - *Vznešený osemdielny chodník*; pozri *symboly číselné 8*

koleso náuky - Adkinson: predtým, ako *Budha* (v tom období vyznávajúci *asketizmus*) dosiahol osvietenie pod *figovníkom* (pozri *bódhi, strom osvietenia*), sprevádzalo ho päť asketických mníchov, ktorí boli svedkami jeho snahy dosiahnuť najvyššieho duchovného poznania pomocou *askézy*; keď túto cestu opustil, jeho druhovia ho zanechali a pobrali sa do *gazelieho parku* blízko Benáres; tam ich *Budha* po svojom *osvietení* opäť vyhľadal a predniesol im „*Sútru* o roztočení kolesa náuky“, v ktorej stanovil *Štyri vznešené pravdy*, v ktorých analyzoval príčiny ľudského utrpenia a strádania (pozri *budhizmus*); *Budha* bol veľmi kritický k tým, ktorí videli život v uspokojovaní svojich piatich zmyslov, tak k tým, čo sa oddávali trýzneniu ako ceste ku spáse (cesta piatich asketických mníchov)

Adkinson v súvislosti s heslom *bódhi*: potom, čo sa *Budhovi* nepodarilo dosiahnuť úplného duchovného uspokojenia pomocou *askézy* a štúdia iných učení, pokračoval vo svojom putovaní; nakoniec sa ocitol v dedine *Bódhgaja* a tam, v tieni starého *figovníka*, sa oddal na štyridsať deväť dní *transcendentálnej - meditácii*, počas ktorej dosiahol absolútne osvietenie (pozri *symboly číselné*)

Adkinson: *poloha osvietenia* - *Budha* sa dotýka pravou rukou zeme

pozri *čakra; dharm, dharmáčakra-mudra; budhizmus; figovník; Budhova ruka pravá; porovnaj Budhova ruka*

koleso odplaty - koleso bohyně *Nemesis*, roztáčané *gryfmi* na znamenie rýchlosti a *osudovej* neodvratnosti, s akou prichádza *pomsta* a *trest*

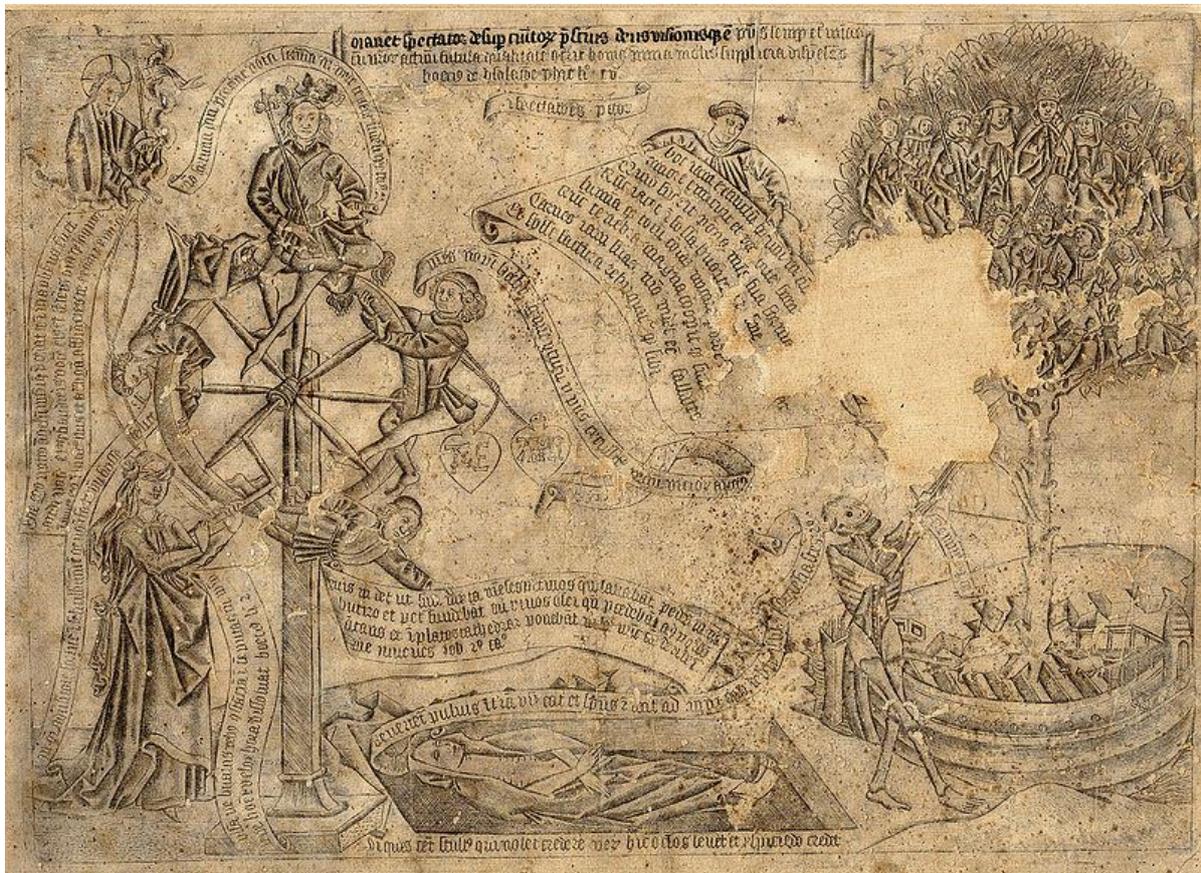
I. Pavle: Mlynské kolesá (1999)

koleso osudu/koleso šťastia/koleso Fortuny - atribút Šťasteny/Fortuny; v stredovekom umení samotný *motív*, symbolizujúci vratkosť *šťastia*, v neskorom stredoveku s *Fortúnou* roztáčajúcou koleso (*maliarstvo knižné*), alebo koleso s ľudskými postavami (chrámová výzdoba); pozri *Lod' bláznov*; *osud*; *večný časový kolobeh*

-koleso s ôsmimi bahrmi bohyne *Fortuny*, ktoré sa nepretržite otáča, a preto sa neustále mení miesto tých, ktorí sa ocitnú na výslni *osudu*, s tými, ktorým osud neprial; pozri *symboly číselné:8* (Betz); *obdobia života* (Heinz-Mohr); porovnaj *koleso klévske* s ôsmimi bahrmi v tvare oštepov

Fortuna (iluminácia z rukopisu G. Boccaccia: „Des cas des nobles hommes et femmes“, 1410)
Francúzsky miniaturista: Koleso šťastia (iluminácia z rukopisu G. Boccaccia: „Boccaccio De Casibus Virorum“, 1467)

Majster banderol: Koleso šťastia (15.st.)

H. Weiditz II. : Koleso šťastia (drevoryt, 16.st.)

G. Bonasone: Nepokúšajte príležitosť. Kolo šťasteny (rytina, 1548-1555)

koleso šťastia - koleso osudu

koleso vykúpenia - *karma*, zákon činov a odplaty; pozri *budhizmus*

koleso zákona - *čakra*; symbol budhistického poriadku; začne sa točiť, keď *Buddha* začne kázať; pozri *dharma*